

PROVINCIALE

BIBLIOTECA

Ente

D'Errico

3739

MATERA

T. STIGLIANI

1205 3
MARINI GUARANI
JUS REGNI NEAPOLITANI

NOVISSIMUM
CONCINNATUM AUDITORIO SUO.

T O M U S II.

EXCUDEBANT SIMONES FRATRES

Cum publica venia

NEAPOLI 1774.

JURIS NEAPOLITANI

NOVISSIMI

LIBER III.

INTRODUCTIO

In rem successoriam.

LEgitimarum successionum argumentum aggre-
dior eximium illud quidem momen-
to suo, opimum tamen non minus in
scholis, quam in foro jurgiis: adeo dis-
cordibus doctorum sententiis utrobique jactatur.
Immensam illam in re successoria diffidorum
segetem potissimum succrevisse crediderim im-
portuna pragmaticorum opera, qui sæpe viti-
litigandi libidine, sæpius juris ignorantia, sæ-
pissime & lucri studio abrepti certis sua spon-
te rebus tenebras densiores offuderint. Eo ac-
cessit supinior quædam antecessorum incuria,
qui scindendo materiam, quam minime divisam
oportuit, alibi nudas juris Romani regulas ado-
lescentibus propinarint, alibi patrias Regni le-
ges eis separatim obtruserint. Quo sane faci-
nore vereor ego quidem, an unquam satis ex-
cusare se queant. Nam in Regno Neapolita-
no, saltem ut sunt res hodie, in legitimis he-

reditatibus deferendis ex jure Romano novissimo generatim repetendæ sunt regulæ; patriæ vero de re successoria leges, ac Neapolis, aliarumve Urbium singulares consuetudines Romani juris veluti exceptiones videri debent: recta autem disciplinarum tradendarum ratio a generalibus regulis exceptiones separari non patitur. Nimirum ex quo, refflorescente juris Civilis in Europa studio, paulatim apud nostrates jus Longobardicum Romano cessit, ex juris novissimi Romani regulis de legitimis hereditatibus in Regno pronunciari cœpit: nusquam vero divortium ab eo factum, nisi qua in re secus quid statuisset aut celeberrima Fiderici constitutio in aliquibus. *de success. fil. comit. & baron.* aut quarundam Urbium consuetudines in aliqua singulari specie jurisprudentiam ab Romana diversam amplexæ forent. Proinde ordinis, & memoriæ causa perpetua rerum serie jus omne successorium conjunctim hic tradam. Juris igitur Romani novissimi regulis præstitutis, statim porro subnectam, quatenus per patrias Regni leges, ac diuturnos in judicando mores descitum ab jure Romano fuerit. Ut autem apte procedat suscepta disputatio, primo jus civile novissimum ea de re differemus; deinde de prædicta Friderici constitutione videbimus; postremo Neapolitanas de eodem argumento consuetudines enarrabimus. Si quæ enim in aliis Regni Urbibus de re successoria consuetudines singulares obtinent, eæ in ipsis rerum articulis causarum patronis facile innotescunt, neque hunc Ajacem augere debent. Aliunde reli-

reliquæ Regni Urbes ex humiliori fortuna sua id saltem commodi retulerunt, quod earum consuetudines vix usquam doctorum diffidiis agitentur, & interpretis opera egere non censeantur.

TITULUS I.

De successione ab intestato ex jure novissimo novell. 118.

REcte pronunciaffe videntur rerum civilium periti viri, leges, quæ ad supremum potentia culmen Respublicas plerumque perduxerint, immutari oportere, ubi, ad quam continebant, magnitudinem eæ sint assequeutæ. Nam bonæ sua sponte leges accurate ab iis secerni debent, quæ ad certum conducunt Reipublicæ regimen. Sane non semel factum novimus, ut quarum legum observantia rerum sint potitæ Respublicæ, ac domi, forisque præclare steterint, partam semel potentiam iisdem in suo statu mox tueri nequiverint Montesqu. *grandeur, & decadence des Romains chap. 9.* Ita quidem veteres Quiritium leges ad magnitudinem perducendo Romanos opportunissimæ visæ; ubi tamen excrevit eorum potentia, quotidianas vices necessario subierunt, quas moles adolescentis Imperii flagitaret. Jus autem publicum ad res præsentis accommodare, ac veluti pro re nata fingere,

Senatus erat, aut populi; in jure vero privato supplendo, molliendo, emendando potissimum versabatur edicto Prætor. Ita primum, cum fundamentum Decemviralis successionis Civitatis opulentia convenire non videretur, & aliunde caritati sanguinis veteris juris rigor videretur infestior, sub ipsa libera Republica varie Prætor jus vetus molliovit, &, quatenus per leges licuit, injuriam sanguini fieri vetuit. Verum Justinianus in re successoria modum omnem egressus nullum fere vestigium veteris Romani juris superesse jussit. Scopo enim Decemvirorum aperte neglecto, ac parum sollicitus de servandis in familia bonis, juris successorii fundamentum plane diversum excogitavit simplicius illud quidem, & non minus Prætoris edicto, quam naturali æquitati conformius. Post varias igitur in ea re vices, lata tandem *novell. 118.* eos in legitimis hereditatibus præferri voluit, quos defunctus cariores habuisse præsumi posset. Quapropter cum ipsa Natura duce pridem Philosophi docuissent, carissimos omnium cuique liberos, post eos proximos in caritate parentes, utrisque vero deficientibus, cognatos e latere mortalibus cariores esse, tres heredum ab intestato ordines ibi constituit. Ita legitimas intestatorum hereditates Justinianus primum ad liberos descendere jussit; deinde ad parentes ascendere: si neutris successio deferri posset, eas ad cognatos ex latere redire voluit. Proinde ejus sequenti vestigia primo liberorum, deinde parentum, postremo cognatorum ex latere successionem hic perpendemus.

II. Prin.

II. Principio cum lex quædam Naturæ tacita, & mortalium commune votum liberis videatur addicere parentum bona, in eorum hereditatibus liberos præferri jussit Justinianus seu in potestate quidem, seu emancipatos, seu primi, seu ulterioris gradus, seu per masculos, seu per fœminas quoque susceptos *novell. 118. c. 1.* Primo igitur ex ea novella hodie liberis in potestate positis suitas vix quidquam prodest: cum suis enim æque admittuntur emancipati. Quapropter nullus hodie locus est edicto Prætoris de jungendis cum emancipato liberis in potestate retentis: nepotes enim in potestate retenti cum emancipato parente hodie in avi hereditate partem haud faciunt, quod olim edixit Prætor *l. 1. ff. de conjung. cum emancip. liber.* Nam, ut recte vidit Gudelinus *de jur. noviss. 2. 3.* emancipatus parens hodie præferendus est liberis in potestate retentis perinde, ac si tempore mortis is in potestate mansisset. Deinde, cum ibi Justinianus emancipatos cum suis heredibus sine discrimine admitti jusserit, ut ii parentibus succedant hodie, non egent Prætoris auxilio. Id tantum ex jure novissimo inter liberos in potestate positos, & emancipatos interest, quod liberi quidem in potestate ad quoscunque heredes sine aditione transmittunt hereditatem; emancipati vero, & ex fœminis prognati liberi ad heredes extraneos hereditatem transmittere sine aditione nequeunt, ut recte pronunciatum a Viglio ad *§. 5. inst. de exher. lib.* Denique ita præferuntur hodie seu

in potestate, seu emancipati liberi, ut ipsis parentibus potiores habeantur in bonis, quæ patri ex constitutionibus non acquiruntur. Paucis tantum in speciebus cum liberis ipsis parens admittitur. Ita quidem hodie virilis pars usufructus parenti defertur in bonis, quæ ad filios emancipatos ex hereditate materna perveniunt *l. 3. C. de bon. matern.* Conjux etiam inops una cum filiis pro eorum diverso numero in quartam, aut virilem locupletati viro succedit *novell. 117. c. 5.* Denique concubina quoque cum naturalibus a se prognatis in sextantem admittitur in concubini bonis.

III. Rursus ibidem liberos exæquavit Justinianus ratione sexus, & gradus. Hodie igitur admittuntur non solum filii, filiarque, sed nepotes etiam, & neptes, pronepotes, & proneptes, ac deinceps alii sine sexus discrimine, seu per masculos, seu per fœminas suscepti fuerint. At vero gradus quidem cujuscunque liberi succedunt, modo in eadem linea non extent alii testatori proximiores. Cum enim ratione proximitatis hodie deferantur hereditates, si filius præcedat, ex eo nepos excluditur. Id ipsum obtinebit tamen in ejusdem lineæ descendantibus. Nam si liberi diversæ sint lineæ, veluti si, duobus filiis præmortuis, alteri quidem nepos, alteri pronepos superstes fuerit, aut deinceps alius, a nepote pronepos non excludetur. Remoto enim propinquiore, remotior ex eo genitus occupat defuncti locum: is vero per subingressionem in parentis locum eundem nanciscitur cum proximior

minori gradum. Ea vero successio in defuncti locum, quoniam mortuum parentem veluti præsentem sistit, non inconcinno vocabulo *repræsentatio* a doctoribus dici solet. Ex repræsentationis fictione manat, ut nepos, aut pronepos, aut remotior deinceps alius, avum, aut proavum repræsentando ab ipso filio primi gradus non excludatur. Verum enimvero, cum per repræsentationem admissi liberi jure veluti transmissionis succedant, in eam portionem admitti debent, quam ipsorum parentes, si superessent, habituri forent. In stirpes igitur, non in capita succedere eos oportet *d. novell. 118. c. 1.* In capita succedi dicitur, ubi secundum heredum numerum hereditas viritim dividitur; in stirpes vero, cum subeuntes liberi proximioris defuncti locum ejus dumtaxat portionem accipiunt *d. novell. 118. cap. 1.* Ita quidem, si cui supersint filii primus, & secundus, ex tertio præmortuo nepotes quatuor, primus, ac secundus succedent in capita, ac singuli trientem ferent; quatuor vero nepotes ex tertio ultra trientem non obtinebunt, quia tantundem ad ipsorum parentem pertinuisset, si e vivis ereptus haud esset. Ejusmodi vero trientem nepotes viritim inter se dividunt, ut generatim alias, ubi in singulis stirpibus, qui concurrunt, ejusdem sunt gradus *authent. in successione. C. de suis, & legitim.*

IV. Quod ad injustos liberos, ii vel naturales sunt, seu ex concubina suscepti; vel spurii, seu ex meretrice prognati; vel incesti, & adulterini denique, qui ex dampnato coitu nati di-

dicuntur. Quod ad naturales, cum eis benignius jus agi jubet. Nam matri quidem licet illustri, ac ceteris per lineam maternam parentibus etiam cum justis liberis æque succedunt *l. 5. C. ad Senatusc. Orfit.* De patris hereditate idem admitti non placuit. Nam siquidem justii liberi, aut uxor ei supersint, naturales alimenta tantum petere poterunt *novell. 89. c. 12.* Quod si nec uxor, nec justii liberi superstites parenti fuerint, sextans tantum hereditatis naturalibus addicetur cum concubina dividendus in capita *d. novell. 89. c. 4.* Atque ita jus erit quidem, si concubinus sine testamento decedat. Si enim cum testamento decesserit, eique legitima soboles superstes haud fuerit, naturales liberos ex solido asse heredes scribere non prohibetur. Quod enim jubet Justinianus *d. novell. 89. c. 12. §. 2.* ultra unciam naturalibus legari non posse, id quidem obtinet, si justii liberi concubino fuerint. Ceterum, si testamento condito a concubino præteriti naturales fuerint, pro sextante, aut uncia consequenda querelam instituere nequeunt. Id vero hodie magis admiserim, postquam concubinatus legitima conjunctio esse desiit: in eam vero sententiam Sacr. Consil. pronunciaffe refert de Franch. *decis. 720.* Quod ad spurios, & vulgo quæstos, cum præsumptione juris patrem incertum habeant, quamvis de eo fortasse constet, a patris hereditate quidem arcentur; matri tamen, ceterisque parentibus per maternam lineam cum ipsis justis liberis æque succedunt. Si tamen illustris sit mater, ab justis liberis excluduntur *l. 5. C. de na-*

tur. lib. Verum enimvero ex damnato coitu suscepti liberi non solum ab intestato, sed ne ex testamento quidem admittuntur. Quin, ut cum sobole nefariorum amplexuum memoria extingueretur, eos ne alimenta quidem a parentibus obtinere voluit Justinianus *d. novell. 89. c. 15.* Cum tamen paterni sceleris sint expertes liberi, ex æquitate juris Pontificii iis hodie alimenta decerni solent. Legitimos, & adoptivos hic sciens prætereo: quid enim in utrisque sit juris, supra præcepi *lib. I. tit. 7. §. 11.* Illud prope exciderat, matrimonium *putativum*, quod vocant, & per errorem bona fide contractum ab iis, inter quos non sunt justæ nuptiæ, impedimento non esse, quominus inde susceptis liberis parentum deferatur hereditas *l. 4. C. de incest. & inut. nupt.* Vid. Stryk. *de success. ab intest. diff. I. c. 2. §. 51.* Sed, his omiſſis, de successione parentum sermonem instituamus.

V. Si turbato mortalitatis ordine præcociato liberi prærepti fuerint, ipsa naturalis caritas luctuosam eorum hereditatem parentibus videtur addicere. Hinc, descendantibus non extantibus, liberorum hereditates ad ascendentes devolvi jussit Justinianus *d. novell. 118. c. 2.* Quemadmodum vero Imperator priori prædictæ novellæ capite parentum hereditatem liberis deferri jussit sine discrimine, mares essent, an fœminæ, in potestate, an extra sacra paterna constituti; ita modo haud abſimili liberorum hereditates parentibus deferri voluit, seu mares ii essent, seu fœminæ, seu sui juris, seu tempore mortis

mortis in parentum potestate forent. Liberorum exemplo quoque sine gradus discrimine parentes admitti jussit. Verum in ea re quidem liberos inter, & parentes interest. Nam si diversarum stirpium sint defuncto liberi, in altera stirpe proximiores in altera remotiores haud excludunt. Verum proximitas gradus potior est in parentibus: parens enim in alterutra linea proximior remotiorem prorsus excludit. Inde fit, ut mater avum paternum excludat, & contra pater avo materno præferatur *d. novell. 118. c. 2.* Id autem obtinebit, unde unde in liberos profecta sint bona: neque enim jure Romano in hereditatibus deferendis bonorum origo spectatur. Nam bona semel a quopiam acquisita jure civili ejus patrimonium omnino censentur. Eo igitur inspecto, quod ad successionem, nil quicquam interest, bona paterna sint, an materna Struv. *synt. jurispr. exerc. 38. 28.* Vide, quæ infra differam §. 9. Ceterum inter patrem quidem, & matrem liberorum hereditas dividetur *in capita*; inter superiores vero parentes dividetur *in lineas*. Id eo pertinet, ut semissem unum ascendentes per maternam lineam, alterum ascendentes per paternam ferant, licet in alterutra linea major sit parentum numerus. Ita quidem, si superstites defuncto fuerint avus maternus, & avus, & avia paterna, solus avus maternus semissem obtinebit; alter semis avo, & avia paternæ addicetur *d. novell. 118. c. 2.*

VI. Porro cum novæ suæ successionis fundamentum ex affectu defuncti desumpserit Imperator;

tor; germanos autem fratres æquo cum parentibus affectu mortales prosequi vulgo soleant; cum parentibus fratres etiam, & sorores utrimque defuncto conjunctos admitti jussit *d. novell. 118. c. 2.* Cum ascendentibus, ac defuncti germanis præmortuorum etiam germanorum filios admitti mox voluit idem Justinianus *novell. 27. c. 1.* At vero si sorores, ac fratres utrimque conjuncti una cum parentibus defuncto successerint, germani, germanæve pleno jure acquirunt portionem sibi delatam. In eam igitur usufructus parenti non competit, cujus in potestate fuerint delationis tempore *d. novell. 118. c. 2.* Ita igitur fieri potest, ut patris conditio deterior per ejusmodi hereditatem fiat. Si enim superstites defuncto fuerint sex fratres, ac parentes duo, eique peculium tantum sit adventitium, pater octavam tantum plenæ proprietatis habebit, qui vivo filio toto usufructu solus potiebatur. Verum enimvero post Jacobum Belvisium perperam docuere complusculi, in ea re quidem germanorum, germanarumve præ superioribus parentibus meliorem conditionem esse; cum germanis enim primi gradus tantum parentes, neutiquam vero superiores admitti. Nam id quidem & veteri parentum juri adversatur, & nusquam ad Justiniano cautum. Quin diserte contrarium cavisse videtur Imperator ipse *d. novell. 181. c. 2.* Ibi enim germanos cum parentibus *gradu proximioribus*, *μετὰ τῶν ἐγγυτέρων τῷ βαθμῷ*, admitti jussit. Illud tamen addubitari queat, quomodo dividi hereditatem oporteat, si cum germanis concurrant di-

ver-

versarum linearum parentes, & in alterutra linea plures parentes fuerint. Haud pauci ea in specie rem ita transigendam existimant, ut fratres quidem virilem portionem accipiant; quota vero esse debeat fratris cujusque portio, non solos fratres, sed parentes etiam numerandos statuunt. Ubi factum id fuerit, virilibus germanis addictis, parentum portiones rursus in lineas ita dividendas ajunt, ut altera lineæ paternæ, altera maternæ cedat. Verum ea sententia cum Justiniani verbis manifeste pugnat. Is enim in *d. novell. c. 2.* aperte cavit, ut *ascendentium, & fratrum singuli æqualem portionem haberent*. Nunc, quod superest, de successione cognatorum ex latere videamus.

VII. Liberis, parentibusque defuncto non superstitibus, ad intestatorum successionem fratres admitti jussit Justinianus *d. novell. 118. c. 3.* Cum vero fratres utriusque parentis communi vinculo arctius devinciantur, recte ibidem Imperator germanos, germanasve sine discrimine sexus fratribus consanguineis tantum, aut uterinis præferri jussit. Cum germanis autem germanorum etiam, germanarumve filios succedere defuncto voluit Imperator *d. novell. 118. c. 3.* Eos vero admitti jussit jure repræsentationis in stirpes. Filii germanorum igitur parentes repræsentando eam accipient portionem, quam, si vixisset, eorum paternæve ex uno latere defuncto conjunctos fratres excludunt, ita germanorum, germanarumve filios fratribus uterinis tantum, aut consanguineis

guineis præferri jussit Justinianus *loc. cit.* Licet enim germanorum, germanarumve filii fratribus ex alterutro latere defuncto conjunctis uno gradu remotiores sint, cum tamen succedant repræsentando parentes, eos repræsentabunt non tantum vinculi, sed gradus duplicitate quoque. Parentum igitur adepti locum fratres ex uno latere defuncto conjunctos excludunt. Proinde Justiniani beneficio hodie repræsentatio non tantum in recta linea, sed in obliqua etiam locum habet. Id tantum interest inter utramque lineam, quod in recta quidem repræsentatio in infinitum obtinet; in obliqua ultra fratrum filios non extenditur *d. novell. 118. c. 3.*

VIII. Quod autem diximus, fratrum filios in stirpes ad successionem admitti, id quidem obtinet, si cum patruis, amitis, avunculis concurrant. Acerrime tamen disputatum novimus, utrum, si soli supersint a pluribus fratribus suscepti liberi, & plures ab alterutro fratre præmortuo procreati concurrant, in stirpes etiam, an in capita inter eos dividi hereditatem oporteat. Accursii sententia fuit, ea quidem in specie hereditatem in stirpes dividendam esse: secus Azoni placuit. Utriusque argumenta late congefferunt interpretes ad *d. novell.* Azonis tamen sententia verisimilior videri queat. Olim scilicet, cum jure veteri ignota repræsentatio esset in obliqua linea, fratres fratrum filios omnino excludebant *l. 2. ff. de suis, & legit. her.* In obliqua etiam linea repræsentationem admitti Justinianus jussit, si cum fratribus fratrum filii successuri forent.

Fratribus igitur non superstiribus, quemadmodum locum repræsentatio nusquam habet, ita neque successioni in stirpes locus patere debet. Proinde cum quisque jure proprio succedat, jus vetus stabit, & in capita succedent omnes, ne in æquali gradu inæqualis successio admittatur, neu juris correctio per semet quidem odiosa a casu per Imperatorem expresso ad omisum extendatur. Ceterum Azonis quidem sententia non solum plurimis rerum judicatarum exemplis, sed ab ipso etiam Carolo V. in Comitibus Spirensibus confirmata fuit anno 1529. Vid. Gudel. *de jur. noviss.* 2. 15. & Stryk. *de success. ab intest. diff.* 3. c. 1. §. 8.

IX. Post germanos, eorumque filios admittuntur fratres, seu consanguinei, seu uterini sine sexus discrimine *d. novell.* 118. c. 3. Illud tamen addubitari queat, an in cognatorum ex latere hereditate saltem jure civili bonorum discrimen sit admittendum, atque in paternis quidem consanguinei, in maternis vero uterini fratres præferri debeant. Vulgaris sententia est, in bonis a patre profectis consanguineos, in maternis uterinos præferri oportere. Verum licet id bonorum discrimen apud complusculos Europæ populos æquitate sua receptum sit hodie, Justiniani tamen & menti, & verbis aperte adversatur *in d. novell.* 118. c. 3. Ibi enim Imperator in universum defuncti patrimonium germanos admitti jubet; germanis deficientibus, generatim ad fratres seu consanguineos, seu uterinos hereditatem defuncti redire præcipit, unde unde bona profecta fuerint. Aliunde

unde, si prædictum bonorum discrimen admitti placeat, primo quidem adversus Justiniani legem consanguineos cum germanis admitti oporteret ad bona paterna, cum germanis etiam uterinos ad bona materna. Deinde, si tantum materna bona defuncto forent, consanguineum uterinus prorsus excluderet adversus ipsa Justiniani verba. Is enim, germanis haud extantibus, pari jure consanguineos, & uterinos admitti jussit *in d. novell.* 118. c. 3. Quatenus tamen per consuetudines Neapolitanas in ea re fuerit ab jure civili descitum, infra liquebit *tit.* 3.

X. Post fratres seu consanguineos, seu uterinos, eorumque filios, Justinianus admitti jussit cognatos ceteros secundum gradus proximitatem, seu ex uno latere, seu utrimque defuncto cognati forent: neque enim duplicitem vinculi ultra fratrum filios prodesse voluit *d. novell.* 118. c. 3. Ceterum, si tempore mortis cognati cuiquam haud fuerint, bona ejus tamquam vacante fiscus occupat *l. 1. ff. de success. edict.* Fisco præferentur tamen socii liberalitatis Imperialis *l. un. C. si liber. Imper. soc. sin. her. decess.* Ecclesia in bonis, clerici *l. 20. C. de Episc. & cler.* vexillatio in bonis militis *l. 2. C. de her. decur.* in bonis denique corporati collegia *l. 1. C. eod.* In ea re tamen conjugibus præ ceteris indulgeri placuit. Nam primo quidem ex Prætoris edicto, omni deficiente cognatione, conjux superstes bonorum possessionem generatim obtinet *l. un. C. und. vir, & uxor.* Deinde jure Justiniani novissimo in re successoria mire auctum conjugum

jugum privilegium. Ob arctissimum enim inter conjuges vitæ consortium mutuam eis successione elargitus est Imperator. Novella igitur 117. cap. 5. conjugem inopem succedere jussit locupleti conjugi non solum cum cognatis a latere, sed cum parentibus etiam, liberisve. Verum in ea re quidem Justinianus pro diverso numero, & qualitate heredum diversum jus esse voluit. Nam si plures tribus filiis cum conjugē concurrerent seu ex eo, seu ex alio fortasse matrimonio prognatis, conjugem inopem in portionem virilem admitti jussit; sin tres, aut pauciores, in quartam. Præterea si cum liberis quidem communibus conjux concurreret, tantum usufructum ad eum pertinere voluit; sin cum aliis heredibus, ipsam proprietatem etiam. Id autem non tantum in uxore, sed in viro etiam admitti debet: nam *novell. 53. c. 6.* sine discrimine in viro, ac muliere id generatim servari jubet. Id juris quidem marito denegasse videri queat Justinianus *d. novell. 117. c. 5.* ut recte tamen observat Ulricus Huberus ad *novell. 118. §. 18.* id procedet tandem, si injuste maritus matrimonio uxorem exegerit.

XI. Jam vero recte quidem monuerunt interpretes, ad hujus portionis petitionem in conjugē inopiam non requiri neque summam, neque mendicitati proximam. Nam inops etiam in ea re conjux videtur existimandus, si facultates ipsius ad quartam patrimonii defuncti conjugis non pertingant. Sane Justinianus *novell. 53. c. 6.* ad supplementum mulierem inopem agere voluit,

voluit, si ex viri legato minus quarta perceperit. Inde igitur argumento desumpto, inops quoque conjux videri debet, si ipsius substantia non pertingat ad quartam facultatum defuncti conjugis. Vid. Gudel. *de jur. noviss. 2. 16.* Indidem autem facile ostendi queat, ne per conjugis testamentum quidem sine justa causa hanc portionem superstiti conjugi denegari posse. Si enim, minus quarta relicto, datur ad supplementum actio; potiori jure, si in totum ea denegetur, conjugi inopi adversus testamentum succurrendum erit. Gudel. *loc. cit. Gail. 2. observ. 98.* Cave tamen, existimes, hanc portionem conjugi debitam cum parentum, aut liberorum legitima comparari oportere: neque enim ea debetur hereditario jure, sed potius conditione ex lege. Id autem vel inde constat, quod conjugi ejus portionis nomine jus accrescendi non competat. Vid. Stryk. *de success. ab intest. diff. 4. c. 1. §. 27. & sequ.*

XII. Nondum hinc abire me sinunt interpretes. Illud enim expediamus, oportet, num cujuscumque gradus cognati generatim omnes fiscum excludant, an aliquis jure civili gradus sit præstitutus, ultra quem propinqui positi a fisco excludantur. Occasionem quæstioni dedit Justinianus *§. 5. de success. cognat.* Ibi enim juris veteris discrimen inter agnatos, & cognatos enarrans agnatis quidem hereditatem delatam scribit, etsi *decimo gradu* a defuncto distarent; cognatos vero, quia juris civilis suffragio non juvantur, ad bonorum possessionem a Prætorē tandem admissos,

si ultra sextum cognationis gradum haud forent. Ex septimo enim gradu tantum admittebantur ex sobrina, aut sobrino, quem *in tertio* vocant, suscepti filii, filiæve *l. 1. §. 3. ff. und. cognat.* Licet igitur hodie, agnationis, & cognationis sublato discrimine per *novell. 118.* cognati cum agnatis æquo jure succedant; dubium tamen videri queat, num prædicta Justiniani verba *in d. §. 5. de success. cognat.* intra decimum gradum agnatorum successionem coerceant, an tantum exempli gratia decimus ibi gradus memoratus ab Imperatore fuerit. Complusculi magni nominis Jurisconsulti pronunciarunt, ea quidem verba non exempli, sed taxationis causa ab Justiniano posita; proinde seu agnatos, seu cognatos ultra decimum gradum hodie per fiscum excludi. Verum, non jus quidem novum ibi constituit Justinianus, sed vetus dumtaxat explicat. Ea de re igitur adhuc ex jure veteri pronunciari debet. Veteri autem Romanorum jure vel centesimi gradus agnatos fisco prælatos suadere videtur Ulpianus *in l. 2. §. 1. ff. de suis, & legit.* Ibi enim ad effectum succedendi Jurisconsultus agnatos definit cognatos per virilem sexum in infinitum. Eodem pertinet, quod agnatis nullum gradum præstituerunt Decemviri, eisque in infinitum hereditatem deferri voluerunt. Neque vero aliter Justinianus ipse videtur interpretatus Decemvirale carmen. Siquidem *in §. 3. de legit. agn. success.* diserte scribit, jure agnationis ultro citroque hereditates capi, etsi longissimo gradu sint agnati. Superest igitur, ut dicamus, post

post exæquatos agnatos, & cognatos hodie, ex regulis Romani juris cujuscumque gradus cognatos fisco præferendos. Ceterum licet isthæc, jure civili quidem inspecto, vera videri debeant, vulgo apud nos tamen docuere pragmatici, cognatis ultra decimum gradum præferri fiscum. Ita is quidem error in foro ferme jus facit. Vid. de Marin. ad *decis. Reverter. 34.* Id autem sine discrimine apud nos admitti debet, seu de laici, seu de clerici hereditate agatur. Aperte enim Gvilelmus cavit, in clericorum etiam sine cognatis decedentium hereditatibus fiscum præferendum esse *const. dohanæ. de offic. secret.* Apud nos igitur nusquam locus *l. 20. C. de Episcop. & Cler.* In Regno enim Ecclesiam ab hereditate clerici fiscus excludit. Neque vero cum Afflicto regeras ad *d. const. n. 5.* secus cavisse Pontificem *in c. 1. de success. ab inst.* Uni enim Principi generatim licet, in territorio suo leges de intestatorum successionem ferre, neque per leges de re successoria a Pontifice scriptas jura Majestatis debent imminui.

TITULUS II.

*Singularia de successione ex Friderici
constitutione in aliquibus.*

Alias evicisse videor, ad Aragonensium Regnum usque apud regiones Neapolitanas jus Longobardicum passim obtinuisse, idque in plerisque saltem Regni Neapolitani provinciis præ ipso Romano jure pro communi habitum. *Conf. exercit. hist. c. 3. §. 12.* Apud nostrates igitur sub Nortmannis, Svevisque Principibus eorum in Regno successoribus, ut ferme de aliis, ita & de legitimis hereditatibus ex jure Longobardico pronunciatum oportuit. In eam quidem sententiam sexcenta mihi præsto sunt argumenta; nullum tamen eo neque gravius, neque validius, quod præstat Fridericus ipse in celeberrima constitutione sua *in aliquibus. de success. filior. comit. & baron.* qua unice legitimæ filiorum successiones in Regno Neapolitano reguntur hodie. Res tota, puto, liquebit, si primo jus ipsum Longobardicum de descendantium successione proferam; deinde Fridericianæ constitutionis collationem cum jure Longobardico accuratiorem instituam.

II. Quod ad primum igitur, infestissimum fœminis vetus jus Longobardorum fuit. Eo enim in concursu masculorum ab hereditate parentum

rentum generatim exclusæ fœminæ. Quin, jure Longobardorum inspecto, si masculi quidem extarent, non solum in nullam hereditatis partem mulieres admittebantur, sed ne dotem quidem petere ex poterant, quæquæ facultates patrimonii forent. Nam ex lege Rotharis pro lubitu fratres statuere poterant, num sorores quidem dotare, an eas sine dote matrimonio collocare mallerent *in Longob. libr. 2. tit. 14. l. 14.* Quod autem duriusculum videri queat, ex ejusdem Rotharis lege, masculis non extantibus, ne solida quidem parentis hereditate mulieres potiebantur. Cautum enim ab eo novimus, ut, si una defuncto filia legitima superesset, & præter cognatos ad septimum usque gradum naturales quoque liberi concurrerent cum justa filia, solus triens hereditatis filiæ legitimæ addiceretur; bes reliquus naturales inter, & cognatos proximiores divideretur: si intra septimum gradum cognati deessent, triens naturalibus, triens fisco cederet *l. 6. eod.* Cum tamen lex isthæc durior videretur, ei derogatum ab Liutprando fuit. Is enim cavit, ut si masculi quidem non superessent, solida parentum hereditas fœminis addiceretur *l. 19. eod.* Eas autem sine discrimine admitti jussit, seu per parentes matrimonio collocatæ jam forent, seu adhuc in capillo virgines essent, & matrimonium nondum expertæ *l. 20. eod.* Nusquam tamen veteri Rotharis legi derogatum ab Liutprando fuit, qua mulieres, quæ traditæ viro forent, faderfium (eo vocabulo Longobardi dotem indigitarunt Lindenbrog. *in gloss. leg. anti-*

antiquar.) si quod accepissent, in communem hereditatem conferre adigebantur *l. 15. eod.*

III. His ita praeiustitutis, si Friderici constitutio cum jure Longobardico conferatur, omnino liquebit, ea Friderici constitutione jus Longobardicum partim restitutum, partim molitum etiam, atque in mulierum favorem secundum Liutprandi legem de jure fisci remissum aliquid. Nimirum novissima Liutprandi lege cavebatur, ne quam partem hereditatis ex lege Rotharis defuncti cognati sibi vindicare possent, si tantum filiae superessent. Militum tamen, comitum, ac baronum agnati per Regni Neapolitani provincias veteri lege Rotharis abusi fortasse in partem primum cum foeminis admitti coeperunt: mox majus adorti nefas ipsum jus fratrum sibi vindicarunt. Quemadmodum enim lege Rotharis fratres sorores excludebant ab hereditate parentum, eorumque arbitrio relinquebatur, quam vellent dotem foeminis constituere; ita militum, comitum, ac baronum agnati jus fratrum usurpantes parentum hereditatem filiabus praeripiebant, easque fratrum exemplo pro lubitu matrimonio collocabant, dotem, qualemqualem vellent, constituentes. Ea prava consuetudo est, quam sub constitutionis initium memorat Fridericus. Jure igitur Longobardico restituto, eam abolere aggressus est Imperator, quippe quam non minus naturali, quam juri communi contrariam videri oporteret. Ibi enim jus commune jus novissimum Longobardorum est. Nam ex lege Liutprandi quidem, ut supra vidimus, liberis masculis

non

non extantibus, solidam parentum hereditatem filiae nanciscebantur. Restituta igitur Liutprandi lege, si defuncto baroni mares non superessent, in ejus hereditate Fridericus agnatis filias praerferri iussit. Ne quis tamen ex vitilitigatorum grege unis baronum filiabus ea lege consultum obtenderet, id ipsum Fridericus in burgensium hereditatibus servandum edixit. Ex veteri Longobardorum jure ab hereditate parentum foeminas tandem excludi voluit, si masculi superessent. Haecenus quidem Friderici constitutio cum jure Longobardico omnino convenit. Est tamen, ubi constitutio tantisper ab Longobardico jure recedit, ejusque rigorem mulierum favore molit. Nimirum jus Longobardicum, ut supra monuimus, fratrum arbitrio relinquebat dotem dare sororibus, quamcumque vellent. Verum constitutione sua Fridericus eas *secundum paragium* collocari jubet; pro modo facultatum autem, ac superstitum filiorum numero ipsis dotem dari, constitui. At vero, quod in calce constitutionis Fridericus addit, in defectu masculorum baronum filiabus solidam parentum hereditatem se additurum, ex eaque partem nullam fiscum suum sibi vindicaturum, id ipsum est jus novissimum Longobardicum ab Liutprando latum. Cautum enim ab eo vidimus, ut masculis liberis parenti non superstitibus, solida hereditas mulieri cederet, neque inde fiscus, aut agnati ex lege Rotharis ullam sibi partem vindicare possent *in Longob. libr. 2. tit. 14. l. 19.*

IV. Ex dictis haecenus sat, puto, liquet;

con-

26 *Jur. Neap. noviss. Lib. III. Tit. II.*
constitutione sua Fridericum ipsum jus Longobardicum in parentum successionem in Regno Neapolitano restituisse. Ne quis tamen super sit dubitandi locus, lubet ipsam constitutionem hic exhibere, ut, cum jure Longobardico superius exposito ejus collatione inita, veluti in re præfenti de tota re decernatur. Ita igitur Fridericus loc. cit. In aliquibus Regni nostri partibus consuetudinem pravam audimus hæcenus obtinuisse, quod in bonis comitis, baronis, vel militis, qui decesserit, filiis masculis non relictis, filie non succedunt, sed consanguinei, quantumcumque remoti masculini sexus tam balium puellarum ipsarum post mortem patris accipiunt, quam successionem usurpant, & ipsas pro ipsorum dispositione meritant. Quod quidem & nature dignoscitur esse contrarium, quæ parentum votis absque discretione sexus tam masculos, quam fœminas commendavit; & juri tam communi, quam nostro specialiter derogatur. Hac igitur lege nostra per universas partes, & singulas Regni nostri valitura sancimus, patre mortuo, tam filios, quam filias puberes, aut majores, minoresve ad parentum successionem absque sexus discretione vocari. Si autem filii masculi una cum filiabus fœminis, aut etiam sororibus patri decedenti supersint, cujuscumque conditionis pater fuerit, Francus videlicet, aut etiam Longobardus, miles, vel burgen sis, in successionem bonorum præferri volumus masculos fœminis: dum tamen sorores, aut amitas fratres, aut nepotes pro modo facultatum suarum, & filiorum superstitum numero secundum paragium debeant

Singular. de success. ex Frider. const. 27
beant maritare. Ceterum si tantum fœminæ superstitis fuerint, ipsas, si majores sint, exclusis aliis consanguineis, volumus ad successionem admitti. Si vero minores filie comitum, baronum, aut militum superstitis fuerint, ipsarum balium nostra excellencia recipiat ipsum vel sibi tenendum, vel alii, qui ex fide illud gerere debeat, juxta adprobatam Regni consuetudinem concedendum; ac deinde ipsas, cum ad nubilem ætatem pervenerint, & balium nostrum, vel alterius, supervenientem quintum decimum annum excefferint, de provisione mansuetudinis nostræ Deum habentes præ oculis cum bonis omnibus, quæ patris fuerunt, secundum paragium curabimus maritare.

IV. Turbatum aliquid constat in postrema constitutionis parte, idque ne ipsum quidem Lindenbrogium vidisse miror: id tamen in præfenti non ago. Ex ipsa tantum constitutione liquere ajo, in Regni Neapolitani provinciis secundum juris Longobardici regulas in hereditate patris, aut superioris parentis virilis sexus fœminis præferri masculos. Verum dubium videri queat, an in matris hereditate quoque masculi præferendi sint fœminis. Ea de specie quidem nil quicquam in Friderici constitutione decernitur. Cum tamen supra ostenderimus, apud nos Friderici lege jus ipsum Longobardicum restitutum, ex ipso Longobardorum jure ea de controversia pronunciandum existimarem. Cum igitur jure Longobardico nil quicquam singulare de matris hereditate sit cautum, recta constitutionis interpretatio suadet, ut in matris

matris hereditate quoque masculi fœminis præferantur. Eam vero sententiam non tantum juris Longobardici ratio, sed pragmaticorum quoque consensus, ac res ferme perpetuo similiter judicatæ confirmant. Vide Matth. de Afflictis *decis. 178. n. 2. de Franch. decis. 171. n. 1.* Quid vero si de matris hereditate quærat, & non frater quidem germanus, sed uterinus cum uterina concurrat, præferetur adhuc forori frater? Ne ea de controversia quidem quidpiam a Friderico cautum. Proinde, ut apud nos sunt res hodie, ex regulis Romani juris de ea pronunciandum erit, ut fieri alias in patriarum legum defectu solet. Cum igitur jure civili novissimo uterinus cum uterina ad matris hereditatem æque vocetur *novell. 118. c. 1.* ab ea jurisprudentia in Regno Neapolitano quoque recedi non debet. Eo accedit, quod non minus ex recepta fori sententia, quam ex regulis Romani juris nequit uterina soror dotem ab uterino petere. Ratio autem juris haud patitur, ut in hereditate quispiam fœminæ præferatur, cui dotem dare non cogitur. Vide Molfes. ad *consuetud. Neapol. p. 4. quest. 41.* & de Ros. ad *consuet. de success. ab intest. n. 145. & sequ.*

V. Porro constitutione sua Fridericus non tantum per fratres sorores ab hereditate patris, sed amitas quoque per nepotes per masculos susceptos ab hereditate avi jubet excludi. Inde tamen enata quæstio diversis doctorum sententiis agitari solita, & non minus in scholis, quam in foro celebris. Nimirum nepos ex masculino

aperte amitæ in constitutione præfertur. Dubitatum est igitur, an neptis ex masculino quoque in hereditate avi amitæ sit præferenda. In dicenda ea de re sententia prisce pragmaticorum genti non idem placuisse comperio. Multi pro amitæ, plures adhuc pugnare pro nepte. Primi, ni fallor, pro nepte signum extulerunt Carolus de Tocco, & Andrea de Barulo. Eos turmatim sequuti sunt porro Napodanus, Minadous, de Ponte, Rovitus præter sexcentos alios congestos ab Antonio de Marinis *resolut. 2. 145.* & ab Antonio de Luca *in observat. ad decis. de Franch. 32. n. 5.* Ii sententiam suam eo potissimum argumento firmant, quia in ea specie neptis subintrat in locum patris, ejusque repræsentat non gradum tantum, sed sexum quoque. Amitæ patrociniū susceperunt Afflictus ad *constit. in aliquibus. n. 65.* Grammaticus *decis. 63.* de Luca ad *d. decis. de Franch. n. 6.* Præter eo alios ab eodem de Luca ibidem excitatos, & ab Ursillo ad *Afflict. decis. 161. n. 2.* Verum ratio juris exposcit, ut amitæ potius lis addicatur. Nimirum recepta sententia fori est, de speciebus jure patrio non definitis, ut sunt res hodie, ex jure civili novissimo pronunciari oportere. Cum igitur controversia isthæc in Friderici constitutione non definiatur, ex Justiniani novissimo de ea pronunciari debet. Atqui jure novissimo una cum nepte ex masculino amitæ ad avi hereditatem admittitur *novell. 118. c. 1.* Quod si præsentem speciem per Fridericum omissam jure potius Longobardico definire malueris, ipsum jus

jus Longobardicum amitæ aperte favet. Nimirum ex Liutprandi lege filia una cum amita ad patris hereditatem succedere jubetur in Longob. libr. 2. tit. 14. l. 26. igitur potiori jure amitam una cum nepte ad avi hereditatem apud Longobardos admissam oportuit. Id ipsum tamen an in territorio Neapolitano jure consuetudinum sit admittendum, infra liquebit tit. 3.

VI. At vero de sola parentum hereditate, ut supra prævertimus, in Friderici constitutione cautum; nil ibi quicquam aut de liberorum, aut cognatorum ex latere hereditate decernitur. Proinde seu parentes liberis, seu cognati obliquæ lineæ sint successuri, controversiæ quidem id genus ex jure civili novissimo in Regni Provinciis generatim definiendæ erunt. Ceterum masculos quidem fœminis Fridericus præferri jussit; easdem tamen per filios, ceterosque liberos secundum paragium maritari voluit. Locus igitur hic postularet, ut de paragio sermonem institueremus. Cum tamen & Neapolitanæ consuetudines eadem sub lege masculos fœminis præferri jubeant; vix quicquam etiam intersit inter paragium Fridericianum in Regni Provinciis præstari solitum, & per consuetudines Neapolitanas intra principis Urbis terminos introductum; id argumentum tantisper differemus. De eo enim opportunius sermo redibit, ubi Neapolitanas quoque consuetudines successorias exhibuerimus.

TITULUS III.

De legitima successione per Neapolitanas consuetudines introducta.

Juri civili novissimo circa intestatorum hereditates in principe Regni Urbe per consuetudines Neapolitanas in complusculis derogari placuit. Juvabit igitur, sigillatim hic edisserere, quatenus in legitimis hereditatibus in territorio Neapolitano descitum per consuetudines ab jure civili fuerit. Consuetudinum autem fundamentum non sanguinis caritati quidem, quod unice spectatum ab Justiniano vidimus, sed familiarum potius commoditati favet. Id enim apprime spectant, ut in suis familiis avita bona servantur, neque per mulieres alio transferantur. In re autem successoria in consuetudinibus Neapolitanis tres heredum ordines distinxere majores, liberorum scilicet, parentum, & cognatorum ex latere. Nimirum in quatuor prioribus consuetudinibus sub titulo *de success. ab intest.* de liberorum successione agitur. Ibidem in consuetudine quinta cavetur de successione parentum, ut ad eam recte Neapolitanus observat n. 126. & sequ. Denique in ipsamet consuetudine quinta, & insequentibus prædicti tituli de cognatorum ex latere successione statuitur. Ratio igitur instituti postulat, ut consuetudines successorias enarraturi primum liberorum

rum, deinde parentum, postremo cognatorum ex latere successionem enucleemus.

II. Primum omnium in Civitate recte instituenda ita quidem agere legislatorem oportet, ut ad masculos potius bona perveniant, neque in alienas familias per fœminas inferantur. Ut enim præteream, adimenda instrumenta luxus effrangi mulierum ingenio, familiæ in fœminis intereunt, in masculis conservantur. Saluberrimum hoc institutum apud omnes ferme Gentes receptum olim ipse Deus Optimus Maximus apud Hebræos lege firmavit, in concursu masculorum ab omni hereditario jure fœminis summoveri iussis. Quod si mares deficerent in familia, proximo agnato fœminas nubere cum hereditate voluit. Haud absimile quidpiam lege Voconia cautum olim apud Romanos fuit. Nolim tamen hinc colligi, Neapolitanas de intestatorum successionem consuetudines ex ipsa lege Voconia promanasse. Licet enim, ut ostendi alias, post Hadriani tempora pleræque Romanorum leges Neapoli receptæ fuerint, absurdum tamen existimarim, legem Voconiam tot sæculis apud Neapolitanos perennasse, quæ apud ipsos Romanos Hadriani ævo pene oblitterata jam fuerit. Vide, quæ differui *synt. libr. 2. tit. 14. §. 6.* Propius vero est, quando omnia aliis accepta referri debent, Græcos potius Neapolitanis in ea re prævisse. Apud Græcos enim passim in hereditatibus prælati mares. Nam in agnatorum hereditate cautum a Solone fuit, *κράτειν ἀρρενας, ἀγὰ τὰς ἐν τῶν ἀρρένων*, præferri mares, & ex

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 33
maribus descendentes. Vide Pardulphum Pratejum ad leg. Solon. l. 13. Quod si masculi parenti non superessent, agnato proximo *ἐπικληροί* fœminæ iussæ sunt nubere Bodin. de Republ. 5. 2. Nimirum ab origine sua Neapolis colonia Cumarum fuit; Cumas quoque Athenarum coloniam fuisse constat. Facile igitur fieri potuit, ut Atheniensium instituta Cumas translata apud Neapolitanos etiam perennarent. Si cui tamen id parum verisimile videatur, atque ex jure Longobardico has Neapolitanorum consuetudines malit arcescere, is quidem me dissentientem haud habet. Scilicet apud Longobardos ex lege Rotharis per masculos excludebantur ab hereditate fœminæ in Longobard. libr. 2. tit. 14. l. 14. Longobardici autem Imperii vicinia facile fieri potuit, ut Neapolitani Longobardorum hoc institutum Civitate donarent. Quæquæ tamen ejus origo fuerit, quod nostra interest, videamus.

III. Primum omnium in consuet. 1. de success. ab intest. apud Neapolitanos invaluisse scribitur, ut, cujuscunque gradus, aut sexus obeunte parente, superstitibus filiis & filiabus, nepotibus & neptibus, aut deinceps aliis, in bonis generatim omnibus masculi fœminis præferantur. Interest tamen filias inter, & neptes. Filiæ enim in filiorum concursu perpetuo excluduntur: neptes tamen non excluduntur, si nepotes haud adsint ex eodem filio progeniti, licet concurrant alio filio prognati nepotes. Fœminæ enim descendentes ex masculis parentis gradum, ac sexum representando cum masculis admitti jubentur.

Inde fit, ut neptis ex filio per patris repræsentationem ab hereditate avi excludat amitam, quemadmodum ipse filius eam excluderet, si superstes esset *d. consuet. 1. de succ. ab intest.* Ex recepta autem fori sententia obtinuit, ut non solum germanus germanam, sed consanguineus etiam consanguineam sororem excluderet. Statutum enim præferens sorori fratrem generatim in fratribus etiam consanguineis locum habet de Franch. *decis. 26.* Minad. *decis. 36.* Id ipsum tamen ad uterinos extendi non debet. Nam ad communis matris hereditatem uterinæ sorores cum fratribus admittuntur in capita *consuet. 2. de mul. habent. fil. qual. test.* Inter uterinos autem, & consanguineos in ea re discrimen inde promanat. Nimirum fratres sororibus consuetudo præfert, quia sororibus aliunde sat cavet: fratres enim, ut infra liquebit, cum lege sorores dotandi præferri jubet. Æquum igitur videbatur, excludi sorores a fratribus, si consanguinei, vel germani forent: ab iis enim sorores dotem accepturæ erant; iniquum fuisset tamen a fratribus uterinis sorores excludi, a quibus neque per consuetudines, neque per jus civile dotem petere eas possent Napod. *ad consuet. si quis, vel si qua. n. 285.* Quod tamen diximus, cum fratribus uterinis sorores admitti, id quidem intellige, si ex altero matrimonio mares, ex altero feminae tantum sint matri superstites. Si enim ex utroque matrimonio feminae, & mares sint a matre progeniti, ea quidem in specie liberi generatim omnes sine discrimine sexus admittentur in capita. Verum, ubi

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 35
ubi res ita tulerit, feminae partem quidem facient, non tamen accipient: earum enim partes fratribus germanis sunt addicendæ *d. consuet. 2. de mul. habent. fil. qual. test. de Franch. d. decis. 26.* His ita constitutis, generatim affirmare licet, Neapolitanas consuetudines eo collineare potissimum, ut ad mares hereditates redeant. Cum igitur ultio de nece defuncti, & jus patronatus hereditarii ad heredes pertineat, intercedente masculino, excluditur ab utroque femina Rovit. *ad pragm. 7. n. 6. de compos. Sanfelice. decis. 27. Ricc. in prax. de jurepatr. resol. 186.* Sed, his omissis, parentum successionem enucleemus.

IV. Quod ad parentum successionem, diversa ab Justiniano viam majores nostri non videntur ingressi. Nam ex jure Romano novissimo consuetudines Neapolitanæ quoque ceteris cognatis parentes præferri jusserunt in hereditate ejus, qui sine liberis decessisset. Id ipsum tamen in consuetudinibus diserte non cautum. Nimirum adeo Naturæ conveniens credidere majores, parentibus quidem addici luctuosam filiorum hereditatem, ut supervacuum existimarint, consuetudinem ea de re scribere. Licet autem alias, ubi de cognatorum ex latere successionem quæritur, origo bonorum per consuetudines inspicere jubeatur, secus tamen ex receptis moribus in successionem parentum obtinuit. In Urbe enim, ejusque territorio sine bonorum discrimine præferuntur in filiorum hereditate parentes. Ita quidem, matre prærepta, in maternis bonis præferetur pater; mater etiam in paternis, patre præ-

præmortuo. Hinc vulgatum illud pragmaticorum in foro scitum, *pater, vel matre existente in medio, consuetudines successorie cessant, nec locum habet axioma, paterna paternis, materna maternis* Napod. ad *consuet. de success. ab intest. n. 132.* Quod ibidem igitur apud eundem Napodanum legitur *n. 129. proavus maternus præfertur in bonis maternis proavo paterno, vel patri*, aperte cum regula pugnat ab ipso Napodano tradita. Quapropter recte observatum ibidem a Carolo de Rosa in marginali nota, verba illa *vel patri* mendum librariorum videri, & in antiquioribus exemplaribus nusquam occurrere. Ceterum adeo certi juris est, per consuetudines Neapolitanas patrem, & matrem filiis æque succedere, ut, licet aliquid ab alterutro parente profectum fuerit in filium, in illud etiam, quod profectum ab alterutro parente fuerit, uterque parens æque succedat, ut post Napodanum recte statuit Carolus de Rosa ad *consuet. un. de filiisfam. volunt. test. n. 24.* Id ipsum contra Bartolum juri Romano novissimo consonum omnino videtur in *auth. defuncto. C. ad Senatuse. Tertyl.* Ibi enim sine bonorum discrimine in liberorum hereditate parentes preferri jubentur. Conf. de Franch. *decis. 59.* Nimirum ibi in bonis a patre filio donatis per Sacrum Consilium admissi cum patre fratres: igitur potiori jure in ejusmodi specie admittenda videtur & mater.

V. Ex dictis hætenus sat, puto, liquet, inter jus civile novissimum, quod in Provinciis obtinet, & consuetudines Neapolitanas nil quicquam

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 37
quam interesse discriminis, ubi liberis sint superflites pater ipse, vel mater. Verum in superioris gradus parentibus consuetudines, & jus civile novissimum immane discrepant. Hinc in Regno quidem, cum ex Friderici constitutione nullam ibi mutationem jus civile subierit, quod ad parentum successionem, jus Romanum generatim viget Justiniani novellis invecum. Succedent igitur sine bonorum discrimine non solum pater, & mater, sed superiores quoque parentes. Contra in territorio Neapolitano, si pater quidem, aut mater sint defuncto superflites, ii sine bonorum discrimine præferuntur; verum si cum superioris gradus parentibus res agatur, locus est superiori regulæ, *paterna paternis, materna maternis* non secus, atque obtinet in conjunctis a latere. Proinde in ipsis ascendentibus ultra patrem, & matrem in territorio Neapolitano locum invenit consuetudo *5. de success. ab intest.* In Urbe igitur avus maternus excludet avum paternum a maternis bonis Napodan. ad *d. consuet. n. 156.* Ob prædictam vero regulam, ut ibidem Napodanus observat, contra juris Romani regulas superioribus parentibus prærogativa gradus haud quicquam prodest. Proinde in Urbe, ejusque territorio proavus maternus præfertur avo paterno in maternis bonis. Tantum in ea specie legitima in maternis bonis debetur ascendenti paterno, si defunctus in ejus potestate decesserit ex *consuet. unic. de filiisfam. volunt. test.* Licet enim ea loquatur de filiofamilias, qui cum testamento obit, tamen potiori jure de filiofamilias

lias quoque videtur accipienda, qui intestatus de-
cedit, ut recte ex Napodano docet Carolus de
Ros. ad *d. consuet. n. 26*.

VI. At vero, si quæ aliæ personæ sint, quæ ju-
re Romano cum ascendentibus admitti jubentur,
per consuetudines etiam admitti debent, seu
cum superioribus parentibus res agatur, seu
cum patre quoque, vel matre: neque enim fra-
tribus, ceterisque jure civili vocatis per consue-
tudines parentes obsunt de Franch. *decis. 486. n. 1.*
Imo ex recta consuetudinum interpretatione fa-
vorabilius agi placuit cum fratribus, eorumque
filiis. Nimirum in Regni Provinciis fratres u-
trimque conjuncti tantum, aut utrimque con-
junctorum filii cum parentibus admittuntur ex
novell. 118. c. 2. & 127. c. 1. Verum in territorio
Neapolitano ex interpretatione consuetudinis 5.
de success. ab intest. fratres etiam uterini, aut con-
sanguinei, eorumve filii cum parentibus ipsis in
communis parentis bonis admitti debent. Ita
quidem in territorio Neapolitano uterinus frater
cum patre in maternis bonis admittitur, licet
aliud Justiniano placuerit in *dict. novell.* Id vero
suasit bonorum discrimen per consuetudines in-
troducendum, ut, quoad fieri posset, a suis familiis
non discederent avita bona. Inde factum, ut,
parentes ceteri præter patrem, & matrem a fra-
tribus uterinis, aut consanguineis, eorumve fi-
liis excludantur, si ita suadeat bonorum origo.
Ita quidem avus maternus a fratre consanguineo
excluditur in paternis bonis, in maternis
etiam uterina soror aviam paternam excludit.

Vid.

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 39
Vid. Carol. de Ros. ad *d. consuet. unic. de filiis.*
volentib. test. n. 28. & sequent. In aliis bonis a de-
functo quæsitis locus est *d. consuet. 5.* qua cognati
paterni maternis præferri jubentur. Ut enim su-
pra monui, ex recepta fori sententia consuetudo
isthæc non tantum in cognatis a latere, sed in
ascendentibus quoque locum invenit. Quapropter
si Neapolitanus quispiam a se tantum quæsitæ bonæ
in hereditate reliquerit, paternus avus maternum
excludet. Verum ex regulis Romani juris in Regni
provinciis secus id obtinet, ut supra vidimus.

VII. Jam supra prævertimus, patre, vel ma-
tre superstiti, in territorio Neapolitano a filiorum
hereditate sine bonorum discrimine cognatos om-
nes generatim arceri: in ipsis igitur paternis
bonis præferri matrem, patrem etiam in ma-
ternis. Inde tamen fiebat haud raro, ut nobi-
lissimæ quæque familiæ avitis bonis exciderent;
imminutis autem opibus, decus etiam nobilitatis
imminueretur. Id quidem incommodum generatim
omnes afficiens Sedilium Nilotici, & Capuani
patriciis indignissimum præter ceteros videri cœ-
pit. Proinde malum serio æstimantes videndum
porro censuerunt, ne quid familiæ detrimenti
caperent per legitimas parentum successiones.
Cum igitur ex regulis Romani juris hereditas
jussu testatoris ita filiis familiæ deferri possit, ne
quid in eam juris parenti competat; in tabulis
etiam nuptialibus placuit sponso pacisci posse,
ut ex liberorum hereditate parentes nil lucri
caperent. His quidem initiis prædicti nobiles, si
in alienas familias avita bona pervenire nollent,

in instrumentis nuptialibus convenire cœperunt , ut, quod ad paterna bona, renunciaret liberorum successioni mater , pater etiam , quod ad bona materna. Opportunissimum eureka visum servandis in familia bonis . Inde factum , ut ejusmodi pactum passim usurpare cœperint non solum ceteri Neapolitani patricii , sed & in Regni provinciis ordines generatim omnes , & ipsi de plebe homines , si per legitimas parentum successiones genti , familiæve suæ incommodatum nollent . Ne qua vero calumnia pactis ita conventis aliquando fieret , Rex Catholicus inter gratias Urbi concessas ejusmodi conventionem ratam haberi jussit anno 1505. Præsens autem pactum in nuptiis coeundis hodie frequentissimum dici vulgo solet *Capuani*, & *Nili* propter primos ejus auctores : nuptiæ autem ea lege initæ vernacule contractæ dicuntur *alla nuova maniera* , quia præter juris Romani regulas , ac majorum mores pacta isthæc in nuptiis increbuerunt .

VIII. Nili, & Capuani pactum præter alios accurate recenset Afflictus *decis. 237.* ejusque formulam prolixiorē exhibet . Ubi id nuptiis fuerit appositum , si , matre superstite , pater fato cesserit , & mox seu in pupillari ætate , seu adulti etiam liberi ante matrem obeant , a paternis liberorum bonis omnino mater arcebitur . Ea igitur deferentur paterno cognato proximiori ne per legitimam quidem imminuta , qua alias ex jure Romano mater defraudari nequit . Vicissim ad servandam æqualitatem , nuptiis ita initis, si,

pa-

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 41
patre superstite , liberi post matrem obeant , res dotales , & cetera etiam materna bona ad patrem non pertinebunt . Ea igitur cognato materno proximiori reddentur ne per legitimam quidem delibata , quæ alias ex regulis Romani juris patri debetur . Ceterum per ejusmodi pactum nullum præjudicium ipsi matri creatum intelligitur . Proinde ea de dote , ceterisque bonis pro lubitu testari poterit in provinciis quidem ex jure Romano , in principe Regni Urbe , ejusque territorio ex præscripto consuetudinum , quas enarravimus *libr. 2. tit. 5. §. 13.*

IX. Porro ejusmodi pactum perperam a quibusdam consuetudo creditur . Si enim consuetudo foret , saltem Nilotici , & Capuani patricii ex pacto Capuani , & Nili in dubio matrimonium contraxisse præsumendi forent ; id tamen late refellit Consiliarius de Georg. *allegat. 25. n. 21.* & Reg. Rovit. *conf. 98. n. 22.* Ceterum , ita nuptiis initis , præmortui parentis hereditas filio acquiritur *revocabiliter* , ut pragmatici loqui amant . Proinde matris præreptæ bona confusionem non patiuntur in persona filii , nec proprium filii patrimonium post ipsius obitum dici possunt . Quapropter , matre præmortua , si pater etiam mortalitati cedat , hypotheca dotis persequendæ gratia cognato materno proximiori competens per confusionem perempta non intelligitur . Ita in re haud absimili per Sacrum Consilium pronunciatum refert Afflictus *decis. 237. n. 6.* Nimirum ipsum pactum in præsentī specie actionem materno cognato proximiori præstat , eique fraudi esse non de-

debet a filio quæsitæ patris hereditas. Non mirum igitur, si successoris gradus in præsentis argumento ex filio non æstimetur. Nam filio hic quidem succeditur, sed ex vi pacti in nuptiis initi gradus ex matre computari debet. Neque vero novum in patrio jure est, ut alteri quidem succedatur, gradus tamen ex altero æstimetur: instar omnium esto feudi successio. Verum enimvero, quod diximus, ob præsens pactum ad parentis præmortui bona delata filio parentem superstitem non succedere, id quidem caute intelligendum. Pone enim, post matris obitum ex duobus filiis alterutrum post matrem decedere, mox alterum obire quoque; sane in ea specie in dimidio quidem ultimi morientis materni cognati proximiores patri præferentur; verum in altero dimidio, quod ultimo morienti delatum fuerit ex hereditate prærepti fratris, pater ipse præferri debet. Ut enim liquebit infra, per duplicem successionem, seu, ut pragmatici loqui amant, *per duplicem manus mutationem* bonorum natura mutatur. Proinde in altero dimidio, quod per fratris obitum fuit ultimo morienti delatum, non spectari debet prima ejus origo, & ipsa persona matris, sed origo proximior in persona prærepti fratris, unde ad ultimum morientem id rediit. Quapropter alterum hoc dimidium maternum videri non debet. Vide de Ros. ad *consuet. de success. ab intest. n. 392.*

X. Atque ita quidem jus erit, si ex more Capuani, & Nili nuptiæ coaluerint. Aliud juris erit, si matrimonium contrahatur ex more Ma-

gna.

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 43
gnatum, Procerum, & Baronum Regni viventium jure Francorum. Si factum id fuerit, nuptiæ contractæ dicuntur *alla vecchia maniera*, quia scilicet ejusmodi pactum vetustius in Regno fuit, utpote, ut infra liquebit, ex ipso jure civili manans. Si igitur nuptiæ coierint ex more Magnatum, matre decedente, si liberi etiam seu in pupillari ætate, seu jam adulti intestati decesserint, vivo patre, materna bona filiorum omnia cum ipsa dotali pecunia patri deferuntur. Vicissim si, uxore superstite, pater ipse præmoriatur, mox liberi etiam intestati decesserint, in bonis paternis filiorum omnibus matrem præferri oportebit. Utriusque pacti diversos effectus recensuit Camillus Salernus, iique exhibentur inter consuetudines Neapolitanas pag. 120. edit. 1677. In iis tamen legendis caute procedendum. Sane, ut omittam alia, perperam ibi scribitur, in feudis filiorum paternis matrem etiam præferri oportere. Neque enim Franci feudi successio cuiquam deferri potest, nisi fuerit in investitura vocatus. Ceterum, ut pragmatici passim observant, pactum moris Magnatum nuptiis apponi solitum cum jure civili consonat, a quo quidem, quod ad patris, ac matris successionem, Neapolitanæ consuetudines non recedunt. Cum tamen, nuptiis initis ex more Magnatum, ad dotem succedant sine discrimine filii seu masculi, seu foeminae, in ea re quidem pacta isthæc recedunt ab jure Regni. Siquidem, ut supra vidimus, ex constitutione in aliquib. masculi tantum succedunt cum ob-

li.

ligatione constituendi sororibus dotem, quam *de paragio* vocant. A consuetudinibus etiam mos Magnatum in eo differt, quod, ita nuptiis initis, liberius de dote mater testari potest, ejusque non novem partes, quod consuetudo Neapolitana jubet, sed legitimam tantum liberis legare compellitur. At vero cum mos Magnatum sit juri communi conformis, in dubio matrimonium ea potius lege contractum præsumi debet: in dubio enim contrahentes jus commune sequuti videri debent. Nunc, quod superest, de successionem cognatorum ex latere videamus.

XI. Quod ad successionem cognatorum ex latere, in hac principe Regni Urbe, ejusque terminis ab jure Justiniano longe recessere majores in *consuet. 5. de success. ab intest.* Hi enim unice solliciti, ne a familia discederent defuncti bona, patrefamilias sine liberis decedente, præferri voluerunt proximiores ex parte patris in ejus bonis generatim omnibus, seu ea a majoribus profecta, seu ab ipso defuncto quæsitæ forent. Proximiores ex parte matris præferri voluerunt tantum in bonis, quæ ab ipsa matre, aut materno latere ad defunctum pervenisse dicerentur. Hoc ipsum placuisse crediderim, ut ad familias, unde profecta forent, redirent materna bona. Per consuetudines Neapolitanas igitur, intestato quopiam sine liberis obeunte, in ejus hereditate triplex patrimonium distingui debet, bona scilicet paterni generis, bona a defuncto quæsitæ sine cognationis intuitu, bona materna denique, aut materni lateris. In primo, & se-

cum

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 45
cundo bonorum genere præferri debent proximiores ex parte patris; proximiores ex parte matris in tertio. Ejusmodi bonorum discrimen per solas consuetudines fuit inventum: nam jure Justiniano, quo utuntur hodie Regni Provinciæ, in hereditatibus cognatorum ex latere, neglecta bonorum origine, præferuntur cognati defuncto proximiores, quocumque ex latere cognatio coaluerit. Sed cum consuetudo isthæc magnis controversiis occasionem præbere solitet, eam accuratius enucleare juvabit.

XII. Principio consuetudinem ipsam vulgati codices ita exhibent. *Si quis, vel si qua ab intestato decesserit, filiis, seu liberis legitimis non extantibus, tunc proximiores ex parte patris succedunt in bonis omnibus defuncti, præterquam in bonis, quæ obvenierunt eidem defuncto a matre, vel aliquo ex linea materna, in quibus proximiores ex parte matris succedunt.* In bonis igitur generatim omnibus præferri consuetudo jubet proximiores, non quoslibet tamen, sed duntaxat paterni lateris. Eis tantum bona materna, aut materni generis deferri vetat: in ipsis enim præferri jubet proximiores ex materno latere. Proinde, si de bonis, quæ antiqua pragmatici vocant, agatur, ut quis ceteros defuncti cognatos arceat a paternis, maternisve bonis, primo oportet, ut per eam lineam sit defuncto conjunctus, unde in defunctum ipsum pervenire bona; deinde ut in eadem linea defuncto sit gradu proximus, ut recte Napodanus observat ad *d. consuet. n. 164.* Quapropter si ex eadem linea plu-

plures sint defuncto cognati, in ejus lineæ bonis eum ceteris præferri oportebit, qui ex ea lineâ fuerit defuncto proximus, quo tempore is fato cesserit. Ita quidem, si de bonis maternis agatur, ac defuncto superstes sit sobrinus, & uterinus frater, in eis jure proximitatis uterinus frater sobrinum arcebit.

XIII. Porro, quod diximus, in cujusque lineæ bonis ejusdem lineæ proximiores admitti oportere, inquirendum monet, qui cognati tandem ex paterna, maternave lineâ vocati censeantur. Exploratum est illud, cognatorum lineam divisisse veteres in rectam, & obliquam: earum illa descendentes, & ascendentes complectitur; hæc conjunctos e latere. Verum in præsentī argumento vocabulis a veteribus usurpatis repudium misere pragmatici. Lubentius enim lineam dispescunt in *effectivam*, & *contentivam*. Attamen differentia tantum in verbis est, vis non diversa. Siquidem in *effectiva* lineâ contineri ajunt descendentes, in *contentiva* cognatos e latere. Cum igitur prædicta consuetudo loquatur de descendētibz sine liberis, ea de lineâ *contentiva* necessario debet intelligi. Proinde tamquam ex lineâ per consuetudinem vocati censi debent, qui in eadem cum defuncto cognationis lineâ continentur. Cum igitur *fœminæ* etiam, earumque liberi in *contentiva* cognationis lineâ contineantur, inter proximiores ex paterno latere *fœminæ* etiam, earumque liberi admitti debent, modo ex paterno latere proximiores fuerint. Neque enim civili agnationis vocabulo bona per consue-

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 47
fuetudinem deferri jubentur; proximiorum vocem usurparunt collectores, ut non agnati tantum, & per masculos descendentes, sed cognati etiam, & conjuncti per *fœminas* vocati censerentur. Quapropter, si in controversa successione fuerint bona paternæ lineæ, & ex eadem sint mihi superstitēs *amitæ* meæ filius, & agnatus aliquis gradu remotior, in bonis paterni lateris *amitæ* meæ filius, qui ad agnationem meam haud pertinet, præferetur agnato. Conf. Napod. ad *d. consuet. n. 168.*

XIV. Ex dictis sat, puto, liquet, nihil aliud in eo requiri, qui in paternis, maternisve bonis præferri postulat, quam ut sit defuncto proximior per eam cognationis lineam, unde in eum bona pervenerint, seu ille per masculos, seu per *fœminas* ex familia exortas sit defuncto cognatus. Cum autem consuetudo proximiores admitti jubeat, quoquo gradu conjunctus sit defuncto quispiam per lineam, unde bona profecta fuerint, modo ipse sit proximus, sine discrimine præferri debet. Proinde in manifestaria patrii juris incitia versantur, qui post Carolum de Rosa ad *consuet. de success. ab intest.* hanc regulam vulgo statuunt, ut decernatur, qui tamquam de lineâ præsentis consuetudinis beneficio uti possint. *Ad sciendum, an quis sit de lineâ, recurrendum est ad personam antecedentem illam, de cujus lineâ tractatur, & ab illa persona sumi debet stipes pro formatione lineæ.* Eodem de Rosa interprete ad *consuet. ab intest. n. 381.* & sequ. regula eo pertinet, ut, si exempli gratia de

de Titii successione quærat in paternis bonis, ad dignoscendum, quinam ejus proximiores sint de paterna linea, recurri oporteat ad ejusdem avum; nullus igitur admitti possit tamquam de linea proximior, nisi descendat ab avo Titii. Ea tamen admissa regula, contra ipsa verba consuetudinis, quæ proximiores generatim vocat, & receptam fori sententiam, angustissimum fieret consuetudinis beneficium. Pone enim in superiori specie, ex Titii avo neminem superesse, sed remotiorem alium, veluti ex Titii proavo, aut atavo prognatum aliquem, eum sane tamquam ex Titii avo non descendantem excludi oporteret. Miror in eum errorem impigisse Rapollam in jure Regni privato: id saltem sub ejus nomine circumfertur, & ex eo sapiunt plerique omnes, qui nescio, quo jure Regni se commendantes fucum juventuti faciunt.

XV. Jam vero proximitas, qua cognatos ratione lineæ in paternis, maternisve bonis per consuetudinem præferri diximus, ex proxima, non remota bonorum origine æstimari debet. Nam ex recepta quidem sententia placuit, ut ejus tantum lineæ proximiores admitterentur, per quam bona redierunt in ultimum defunctum, de cujus hereditate agitur. Ut enim advertit Paulus de Castro ad l. 3. C. de bon. quæ liber. si dubitetur, ex qua linea sint bona, generatim inspicitur persona immediata, a qua defunctus habuit, non autem mediata: in eam vero sententiam pronunciatum a Sacro Consilio refert Afflictus decis. 127. Proinde si qua mulier, cui superstes sit

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 49
sit patruus, & uterinus frater, paternæ tantum lineæ bona possideat; dotem autem filiæ suæ inde constituat; obeunte filia sine liberis, in dote a matre profecta præferri oportebit uterinum fratrem, non vero patrum. Cum enim in prædicta specie a matre filia dotem acceperit, inspecta dotis origine, proximior videri debet dotantis uterinus frater, non vero patruus. Si quidem dos ad bona materna referri debet, quia ab ipsa matre pervenit ad filiam. Conf. Napod. ad consuet. de success. ab intest. n. 244. Hinc vulgo regulam statuere pragmatici, *qualitatem bonorum respectu lineæ per duplicem manus mutationem amitti*. Bona igitur immutabuntur, si duplicem sint passa successionem. Ita quidem in superiori specie paterna ab initio bona, quia a matre proxime redierunt ad filiam, naturam bonorum paternorum exuunt, & in persona filiæ, de cujus hereditate agitur, materna videri debent.

XVI. Neque vero generatim existimandum, per duplicem tandem successionem bona qualitatem suam amittere. Ad bonorum quidem qualitatem mutandam successio duplex requiritur, si de liberorum, aut conjunctorum ex latere successione quærat: verum si, turbato mortalitatis ordine, per liberorum obitum ad parentes ipsos bona redierint, per unicam successionem immutatur natura bonorum: id si factum fuerit, *obliquari*, seu *curvari* lineam, pragmatici ajunt. Quapropter si matri deferatur luctuosa filiorum hereditas, quæ bona paterna sint tantum, post unicam succes-

50 *Jur. Neap. noviss. Lib. III. Tit. III.*
fionem non paterna quidem, sed materna in persona matris bona videri debent. Ad ea igitur, matre mortua, non succedent agnati filiorum proximiores, sed in materna cognatione proximi. Neque enim linea de filio in matrem produci potest, cum diversa sit filii, matrisque cognatio. Vid. Napod. ad consuet. 2. de mul. hab. fil. n. 5. & de Franch. decis. 25.

XVII. Sub titulo de success. ab intestat. duæ adhuc consuetudines prostant magni quidem usus in jure patrio. Prior ordine sexta in vulgatis codicibus ita legitur. *Sed si morienti ab intestato absque liberis supersunt frater, seu fratres, nepotes, & pronepotes, & in infinitum descendentes ex fratre, vel fratribus præmortuis, tunc licet frater sit in gradu proximior decedenti, nihilominus filii, vel filiae, nepotes, & neptes, & pronepotes, & proneptes, & alii descendentes ex fratre, vel fratribus præmortuis, equaliter succedunt cum fratribus defunctæ personæ, in stirpem scilicet; ita quod, si inter ipsos nepotes, & pronepotes, & deinceps fratrum præmortuorum sint feminae, quæ habeant fratres consanguineos, ipsæ mulieres a præmissa successione excluduntur, cum fratres ipsas habeant maritare, ut superius dictum est.* Satis constat, ad duo summa capita hanc consuetudinem revocari posse. Primo enim in ea jus repræsentationis extenditur non solum ad fratrum filios, ut ex jure civili obtinet in Regni provinciis, sed ad nepotes, & neptes etiam, pronepotes, & proneptes, aliosve deinceps. Deinde feminae jubentur excludi, si cum eis concurrant con-

De legit. success. per Neap. consuet. introduct. 51
consanguinei fratres. Res igitur ipsa flagitat, ut utrumque hoc argumentum accuratius perpendamus.

XVIII. Quod ad primam consuetudinis partem, in ea quidem ab jure civili longius recessere majores. Jure pandectarum scilicet tantum in linea descendentium patebat subingressioni locus. Inde autem fiebat, ut nepotes quidem, ac deinceps alii admitterentur cum liberis primi gradus ad hereditatem avi; in obliqua tamen cognatorum linea subingressioni locus haud esset. Quapropter veteri Romanorum jure, decedente fratre, ab ejus hereditate superstes frater præmortui fratris filios excludebat. Regula enim Decemviralis in obliqua linea proximum jubebat remotiori præferri. Primus Justinianus ad obliquam etiam cognatorum lineam subingressiōnem extendit. Is enim cum fratre superstite præmortui quoque fratris filios jure repræsentationis admitti jussit. Ne tamen juris antiqui reverentia omnino neglecta videretur, ultra fratrum filios beneficium repræsentationis extendi vetuit, ut latius enarravi supra lib. 3. tit. 1. §. 8. Verum enimvero in præsentī consuetudine ulterius processere majores. Siquidem, repræsentationis jure producto, subingressiōnem in obliqua linea extendi voluerunt non solum ad fratrum filios, sed ad nepotes etiam, pronepotes, ac deinceps in infinitum alios ex præmortuo fratre prognatos. Quapropter in Urbe, ejusque territorio, si defuncto superstes sit frater, & nepos, aut deinceps alius ex præmortuo fratre progenitus, nepos, aliufve deinceps a fratre defuncti non excludetur.